

Handlingsplan til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme

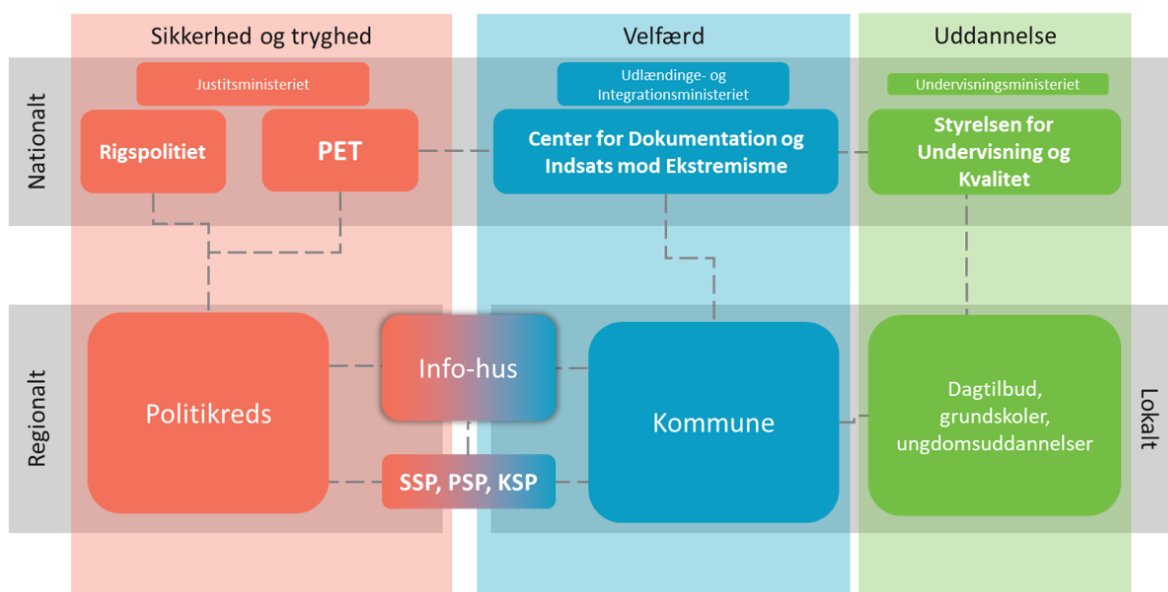
Viborg Kommune

I Viborg Kommune har vi en vision om, at alle børn og unge skal have lys i øjnene og mestre eget liv og vores indsatser herfor er baseret på et fælles fundament, som samtidig er med til at sikre realisering af de prioriterede målsætninger i Sammenhængsmodellen. Vores fælles fundament indebærer blandt andet, at vi ser og anerkender de enkelte børn og unge, tager udgangspunkt i deres ressourcer og bygger videre på deres succeser. Et tillidsfuldt og nysgerrigt samarbejde med forældre, kolleger og på tværs af fagligheder er afgørende for at vi lykkes hermed. Endelig har vi fokus på konteksten og omgivelserne når vi analyserer udfordringer og planlægger vores indsatser. Dette samlede udgangspunkt vil også være gældende for vores indsatser i forbindelse med forebyggelse af radikalisering og ekstremisme.

Forebyggelse af ekstremisme i Danmark

Danmark er et af de mest trygge lande i verden, hvor hverken politisk eller religiøs ekstremisme er et fremtrædende fænomen. Der kan dog findes enkeltindivider eller grupper, der tilslutter sig eller kan være i risiko for at tilslutte sig ekstremistiske synspunkter, som kan føre til voldsparathed. Årsagerne til radikalisering kan være mange og komplekse, men bunder ofte i en oplevelse af at føle sig ekskluderet fra samfundet. Forebyggelse af ekstremisme handler derfor ikke blot om at forhindre terrorangreb men har et langt bredere samfundsmæssigt sigte, som skal bidrage til at sikre integration, inklusion, tryghed og medborgerskab i samfundet. I den lokale kommunale kontekst involverer den forebyggende indsats derfor en række aktører lige fra politi og det øvrige SSP-samarbejde til kommunens beskæftigelsesindsatser, folkeskoler og de mange samarbejdspartnere og aktører i civilsamfundet.

I Danmark er forebyggelsesindsatsen baseret på et bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, som involverer aktører på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Den tværgående og helhedsorienterede tilgang er internationalt anerkendt for at rumme det sikkerhedsmæssige, det sociale og det dannelsesmæssige sigte. Den overordnede struktur for den danske model fremgår af nedenstående. Heraf fremgår både kommunernes centrale rolle og det tværgående samarbejde, samspil og koordinering på flere niveauer.

En forebyggende indsats er en indsats, hvor det primære formål er at forebygge og forhindre, at problemer relateret til ekstremisme og radikalisering opstår og forværres. At sætte ind med den rette indsats så tidligt som muligt er derfor helt central.

For at understøtte dette og sikre et fælles sprog hos involverede fagprofessionelle er der udviklet en forebyggelsestrekant specifikt til forebyggelse af ekstremisme. Forebyggelsestrekanten indeholder indsatser på tre niveauer:

- 1) Indgribende/målrettede indsatser målrettet voldelige ekstremister
- 2) Foregribende/specifikke indsatser målrettet personer eller grupper i risiko for radikaliserings
- 3) Opbyggende/generelle indsatser målrettet den brede befolkning

Hvert indsatsniveau (de blå felter i trekanten) er koblet til et tidsmæssigt bekymringsniveau, angivet som en trappe ved siden af trekanten. Bekymringsniveauet er med til at afgøre, hvor hurtigt der er behov for at reagere på en konkret henvendelse.

Med både børn, unge og voksne som målgruppe og fokus på både den tidlige forebyggelse og akutte målrettede indgriben går den samlede forebyggelsesindsats på tværs af fagområder og forudsætter samarbejde mellem flere myndigheder.

Det er samtidig nødvendigt, at kommunen kan håndtere sager på alle niveauer, og varetage de forskellige funktioner, der kræves.

Forebyggelse af ekstremisme og radikalisering i Viborg Kommune

Viborg Kommune er et trygt sted at bo. Hensigten med denne handlingsplan er at styrke dannelsen af aktive medborgere, der tager ansvar i det lokale demokrati og derigennem understøtter forebyggelsen af radikalisering og ekstremisme i Viborg Kommune.

I 2018 vedtog Viborg Byråd sammenhængsmodellen, som beskriver retningen og konkrete målsætninger for byrådet. En del af disse målsætninger bidrager til ovenstående, blandt andet at færre føler sig ensomme og flere oplever øget social trivsel. [En uddybende beskrivelse af sammenhængsmodellen findes på viborg.dk.](#)

Denne handlingsplan til forebyggelse af ekstremisme og radikalisering indeholder en beskrivelse af Viborg Kommunes strategi for området, organiseringen herfor, samt hvordan bekymringer håndteres.

Overordnet skal handlingsplanen:

- Sikre at forebyggelsen af ekstremisme og radikalisering er systematisk og målrettet
- Sikre koordinering mellem de forebyggende, de foregribende og de konkrete indgribende indsatser på tværs af forvaltninger og sektorer
- Fastholde og udvikle samarbejdet mellem de involverede og relevante aktører
- Sikre hurtig og målrettet indgriben ved henvendelser, bekymringer, situationer mv.
- Sikre videndeling på tværs af alle relevante aktører
- Være et brugbart redskab for alle og en guide til, hvordan bekymringer håndteres

Begrebsafklaring

Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med. Betegnelsen omfatter bl.a. venstreekstremisme, højreekstremisme og militant islamisme.

Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimere sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.

Kilde: www.stopekstremisme.dk

Organisering af forebyggelsesindsatserne i Viborg Kommune

I Viborg Kommune spænder de kriminalpræventive og forebyggende tiltag over både *forebyggende indsatser* som f.eks. klasseundervisning om alkohol, rusmidler og digital adfærd, *opsøgende indsatser* på gadeplan, individuelle forløb ved bekymrende adfærd, samt *brobyggende indsatser* f.eks. i forhold til både foreningslivet, bevægelse, fritidsbeskæftigelse og som en del af den boligsociale indsats. Den kriminalpræventive indsats er bl.a. en udmøntning af Lokalrådets handleplan.

Herudover er Viborg Kommune også en del af infohussamarbejdet sammen med politiet. I de lokale infohuse, herunder Infohus Viborg, håndteres ekstremismebekymringer.

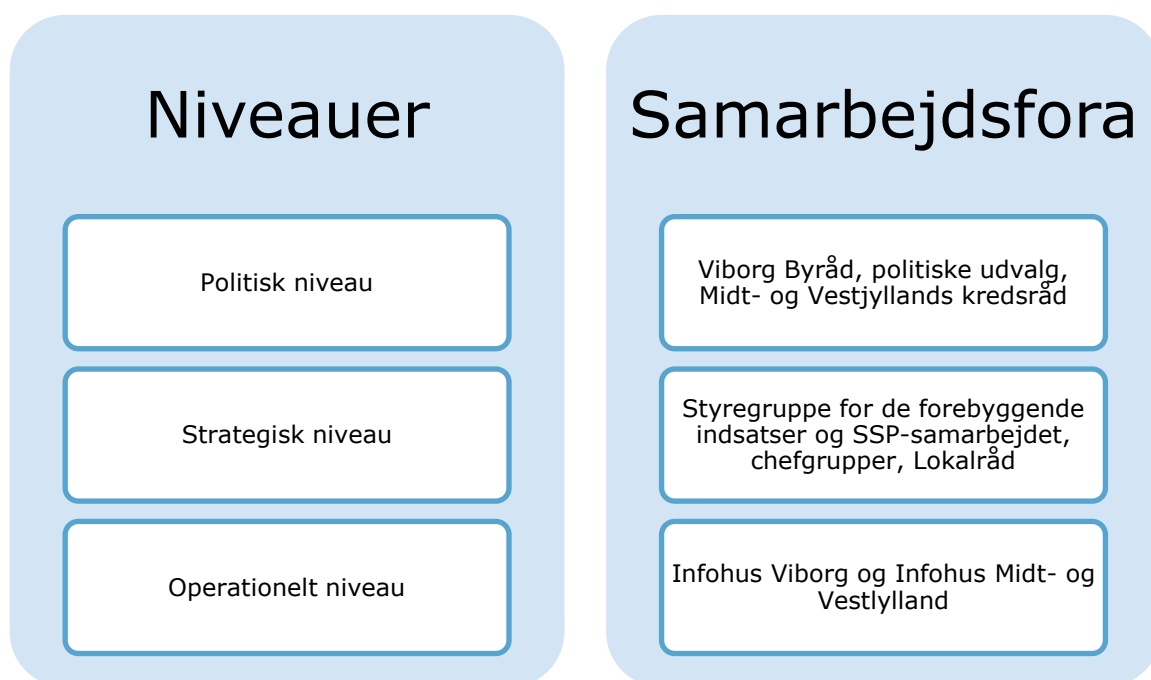
Alle indsatserne har i bund og grund til formål at understøtte børn og unges trivsel og deltagelse i sunde og udviklende fællesskaber. Derfor er der også udpeget SSP-medarbejdere på både skoler og klubber. Viborg Kommune har således gode og brede erfaringer at stå på i forhold til at videreudvikle den forebyggende og tidlige kriminalpræventive indsats.

Det forebyggende arbejde og SSP-indsatser og -samarbejdet er organisatorisk forankret hos Viborg Ungdomsskole i et forebyggelsesteam. Indsatserne referer til en styregruppe, der fungerer som bindeled mellem strategisk, koordinerende og udførende niveau. Styregruppen skal dermed koordinere og prioritere det forebyggende samarbejde, herunder infohuse og SSP på tværs i Viborg Kommune og mellem kommune og politi. I styregruppen indgår ledelsesrepræsentanter fra arbejdsmarkedsområdet,

socialområdet, familie- og rådgivningsområdet og skoleområdet. Derudover deltager en repræsentant fra politiet. Den brede repræsentation i styregruppen er med til at sikre ansvarliggørelse på tværs. Selvom forebyggelsesteam og dermed infohus Viborg er forankret i Børn & Unge er voksenområdet således også repræsenteret i styregruppen.

Lokalrådet for Viborg Kommune er også engageret i kriminalpræventive og forebyggende indsatser. Leder af Viborg Ungdomsskole er medlem af både Lokalrådet og styregruppen for de forebyggende indsatser og SSP-arbejdet og fungerer som bindeled mellem de to, derudover er der tæt forbindelse til forebyggelsesenheden, der som nævnt organisatorisk er forankret hos Viborg Ungdomsskole.

Sammenhængen mellem de forskellige niveauer er illustreret i følgende oversigt:

Infohussamarbejdet

Infohussamarbejdet er helt centralt for forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings i Danmark. Infohuse er det landsomspændende samarbejde for at vurdere og forebygge risikoadfærd, der kan lede til kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv. Samarbejdet bygger videre på traditionerne på det kriminalitetsforebyggende område. Infohussamarbejdet er organiseret i to strukturer, infohus kommune og infohus netværk. I infohus kommune mødes relevante parter fra hhv. kommune og politi for at analysere og vurdere bekymringer. I infohus netværk mødes kommunerne inden for de givne politikredse og har mulighed for at vidensdele om lokale udfordringer og bekymrende tendenser på et generelt niveau.

Infohus Viborg

Infohus Viborg er et samarbejdsforum mellem Viborg Kommune og Midt- og Vestjyllands Politi og består af:

- Fagspecialist fra Jobcenter Viborg
- Afdelingsleder for Stedet og gadeplan
- Teamleder i Familieafdelingen
- Afdelingsleder for Forebyggelsesteamet
- Repræsentant fra Viborg Politi

Her foretages en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af ekstremismebekymringer samt anbefaling om, hvilke behov og ressourcer, der bør adresseres for at støtte borgeren i en positiv forandring. På baggrund heraf træffer de respektive myndigheder beslutninger og iværksætter

eventuelle foranstaltninger og tiltag. Som udgangspunkt behandles enhver henvendelse om ekstremisme og radikaliserings efter retsplejelovens § 115. Afdelingsleder for Forebyggelsesenheden er Viborg Kommunes infohustovholder. Infohus Viborg mødes når der er relevante bekymringer, der kræver vurdering.

Infohus netværk Midt- og Vestjylland

Infohus netværk Midt- og Vestjylland er et tværsektorielt mødeforum for infohustovholderne fra politi og kommune samt repræsentanter fra andre relevante myndigheder inden for Midt- og Vestjyllands Politikreds. Formålet med dette infohus netværk er erfaringsudveksling og videndeling på generelt niveau, ligesom netværket kan tage initiativ til opkvalificering af medarbejdere i relevante funktioner.

Indsatser

At færdes i ekstremistiske miljøer er en risikoadfærd på linje med færden i kriminelle miljøer, misbrugsmiljøer med videre. Ved forebyggelse af risikoadfærd viser erfaringer, at en tilgang på flere niveauer, styrker og effektiviserer forebyggelsen. Viborg Kommunes indsatser tager sit udgangspunkt i forebyggelsestrekanten, som bygger på WHO's model for en bredspektret og helhedsorienteret forebyggende indsats.

Viborg Kommunes indsatser og sammenhæng til forebyggelsestrekanten fremgår af nedenstående:

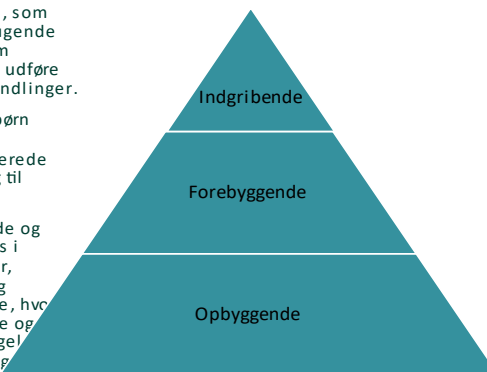
Udgangspunkt i forebyggelsestrekanten (0-18 år samt SSP+)

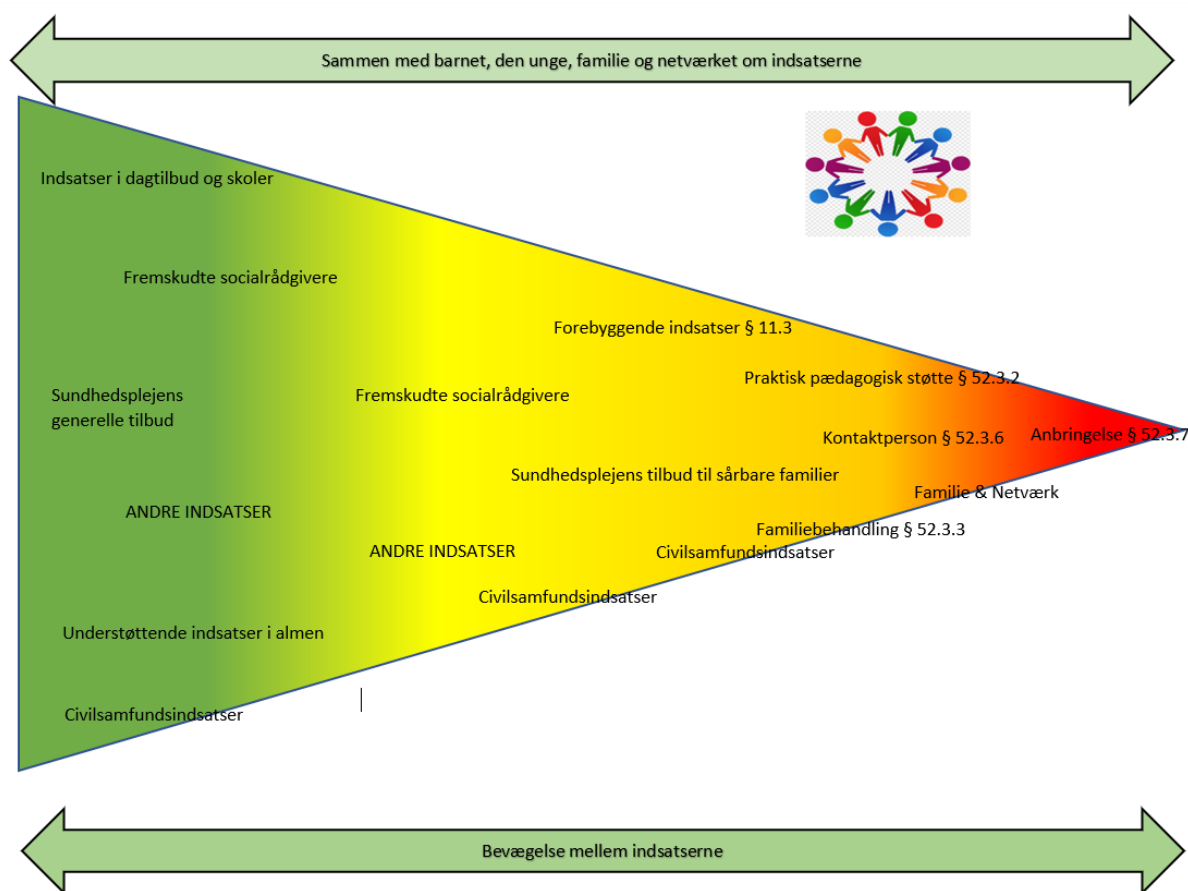
- **Kriminalitetsforebyggende og indgribende** indsats retter sig mod børn og unge, som er **aktive** mht. f.eks. kriminel, misbrugende eller ekstremistisk adfærd eller som vurderes, at være i risiko for at ville udføre voldelige eller andre kriminelle handlinger.
- **Forebyggende indsats** retter sig mod børn og unge, som er sårbare over for kriminelle, misbrugende, radikaliserede miljøer og/eller **risiko** for rekruttering til miljøerne.
- **Opbyggende indsats** har et opbyggende og bredt forebyggende sigte. Den løftes i daginstitutioner på skoler, i klubber, foreninger ungdomsuddannelser og henvender sig til en bred målgruppe, hvor der primært arbejdes med at udvikle og fastholde sunde fritidsvaner, bevægelse, sociale kompetencer, kritisk sans og ansvarsbevidsthed hos børn og unge.

- **Indgribende aktører:** Politiet, SS§115 udvalget, Infohuse, Lokalrådet, Familieafdelingen
- **Forebyggende aktører:** SSP, Politiet §115 udvalget, Infohuse, Lokalrådet, opsøgende gadeplanarbejde, Stedet, klubber, skoler, familieafdelingen.mfl
- **Opbyggende aktører:** SSP, klubber, ungdomsskole, skoleforebyggelsesteamet, foreninger, frivillige, ungdomsuddannelser mfl.

Indsatser i regi af Børn & Unge, Viborg Kommune, er systematiseret i en indsatstrekant, der fremgår nedenfor. De opbyggende indsatser placerer sig i den grønne del af indsatstrekanten, de forebyggende i den gule del, og de indgribende i den røde spids af indsatstrekanten.

SSP + samarbejdet omfatter unge over 18 år. Derudover er afdelingslederen for Forebyggelsesteamet tovholder for indsatser vedrørende antiradikalisering for alle borgere uanset alder.

Udvidet beredskab

Hvis infohus Viborg konstaterer en forhøjet risiko for eskalering eller anden trussel informeres relevante chefer. Her vurderes det om der er grundlag for at indkalde til udvidet beredskabsmøde. Chefområdet vurderer hvem der skal indkaldes til beredskabsmøde og informerer samtidig direktøren for området. Formålet med det udvidede beredskabsmøde er at sikre mulighed for at drøfte og koordinere sagen med fokus på at kvalificere fagchefer og eventuelt direktørers mulighed for at håndtere opgaven. Herunder også at handle relevant, yde rådgivning og konkret bistand til særlige problemstillinger i forhold til fx de involverede personer, persongrupper, ledelser, medarbejdergrupper, forældre og presse.

Der kan indkaldes til et udvidet beredskabsmøde med kort varsel, og ved behov kan mødet afholdes virtuelt, hvis et fysisk møde ikke er muligt.

Henvendelse ved bekymring

Alle kan rette henvendelse til infohus Viborg om en bekymring for en borger i Viborg Kommune uanset alder. Henvendelsen kan ske ved at skrive til infohus@viborg.dk eller ringe til afdelingslederen for Forebyggelsesteamet på tlf. 26 85 71 41. Ved henvendelser om bekymringer for en borger kontakter afdelingslederen for Forebyggelsesteamet, som også er infohustovholder hos kommunen, den tilsvarende tovholder hos politiet for at indlede samarbejdet. Herefter indkaldes til møde i infohus Viborg, eventuelt suppleret med deltagelse af andre relevante aktører.

Sagsflow for det operationelle niveau

Alle henvendelser om bekymringer sendes eller formidles til Viborg Kommunes infohustovholder – afdelingslederen for Viborg Kommunes Forebyggelsesteam på Ungdomsskolen.

Kontaktoplysninger	Viborg Kommunes infohustovholder, afdelingsleder for Viborg Kommunes Forebyggelsesteam
Mail	infohus@viborg.dk
Telefon	26 85 71 41

Akutte bekymringer	Kan rettes til politiet
Telefon	114

Niveauer og aktører	Handlinger	
Borger, kommunal medarbejder eller andre	Bekymring opstår	Henvender sig til Viborg Kommunes infohustovholder med sin bekymring
Viborg Kommunes infohustovholder	Registrerer henvendelsen Drøfter henvendelsen med politiets infohustovholder	Igangsætter relevant handling på baggrund af drøftelsen af henvendelsen
Infohus Viborg	Infohustovholder kan inddrage infohus Viborg i behandling af henvendelsen	Relevante parter mødes for at vurdere og analysere henvendelsen med udgangspunkt i vurderingsværktøjet og med henblik på en anbefaling
Indsatser	På møde i infohus Viborg aftales og koordineres eventuelle indsatser	De relevante aktører igangsætter indsatser som aftalt
Opfølgning	Aftales i forbindelse med behandling af henvendelsen	De relevante aktører sikrer opfølgning og registrering

Standard sagsgang ved politiets modtagelse af bekymring

Modtagelse	Forberedelse	Møde i infohus Viborg	Forebyggende indsatser
<p>Politiet modtager bekymring i sikker radikaliseringspostkasse</p> <p>Politiet indsamler relevante informationer om bekymringens karakter og udarbejder et standardbaggrundstjek af, om der er</p>	<p>Deltagende myndigheder indsamler nødvendig information fra eget forvaltningsområde med henblik på at kunne foretage en kvalificeret analyse og vurdering af bekymringen</p>	<p>Deltagende myndigheder deler og drøfter foreløbige oplysninger om personen med henblik på at klarlægge om der er grundlag og behov for en kriminalitetsforebyggende indsats</p>	<p>Deltagende myndigheder vurderer, forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning</p>

<p>sikkerhedsaspekter, der forhindrer, at bekymringen kan behandles i infohus Viborg</p> <p>Politiets infohustovholder kontakter den kommunale infohustovholder</p> <p>Tovholderne drøfter bekymringen, kontakter evt. indberetter og beslutter om bekymringen skal vurderes i infohus Viborg</p> <p>Tovholderne indkalder relevante aktører</p>		<p>Indsamler yderligere information og/eller mødes igen hvis nødvendigt</p> <p>Udarbejder en helhedsvurdering af personens behov</p>	
--	--	--	--

Viden hos borgere og relevante samarbejdspartnere

Alle skal have viden om, hvor de skal henvende sig med bekymringer om radikalisering og ekstremisme. Det er dog ikke alle der behøver indgående og detaljeret kendskab til mekanismerne bag radikalisering eller indsatserne i forbindelse hermed.

Det er vigtigt, at borgere let kan finde information om, hvor de skal henvende sig med en mistanke om radikalisering og ekstremisme eller selv har behov for hjælp til at frigøre sig fra et ekstremistisk miljø. Infohus Viborg er ansvarlig for at sikre relevant information til borgerne, blandt andet på Viborg Kommunes hjemmeside.

Relevante medarbejdere, orienteres dels via de generelle informationer målrettet borgerne, dels via særlige informationskanaler, fx informationsmøder i de afdelinger, der vurderes særligt relevante. Infohus Viborg varetager også denne del af videndelingen. Derudover er alle medarbejdere og samarbejdspartnere velkomne til at kontakte infohus Viborg og Forebyggelsesteamet med eventuelle spørgsmål eller behov for yderlig information.

Erfaringsopsamling

For at sikre dokumentation og vidensopsamling er det vigtigt at registrere bekymringer og de tiltag henvendelserne om bekymringer har medført.

Infohustovholderen sørger for at registrere minimum følgende for hver enkelt henvendelse:

- Alder for den borger henvendelsen vedrører
- Hvad henvendelsen omhandler
- Hvilke aktiviteter henvendelsen medfører

Bilag 1

Hvad skal du være opmærksom på?

Der findes ikke en opskrift, der med sikkerhed beskriver, hvordan en persons radikaliseringsproces foregår, men hvis en række adfærdsændringer eller bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være god grund til at reagere. Her er det vigtigt at bruge sin professionelle faglighed til at forholde sig faktisk til observationerne og videregive disse til infohustovholderen, så denne kan foretage nærmere udredning af, hvorvidt der er tale om en regulær radikaliseringsproces.

Bekymringstegn, der er relevant at være opmærksom på

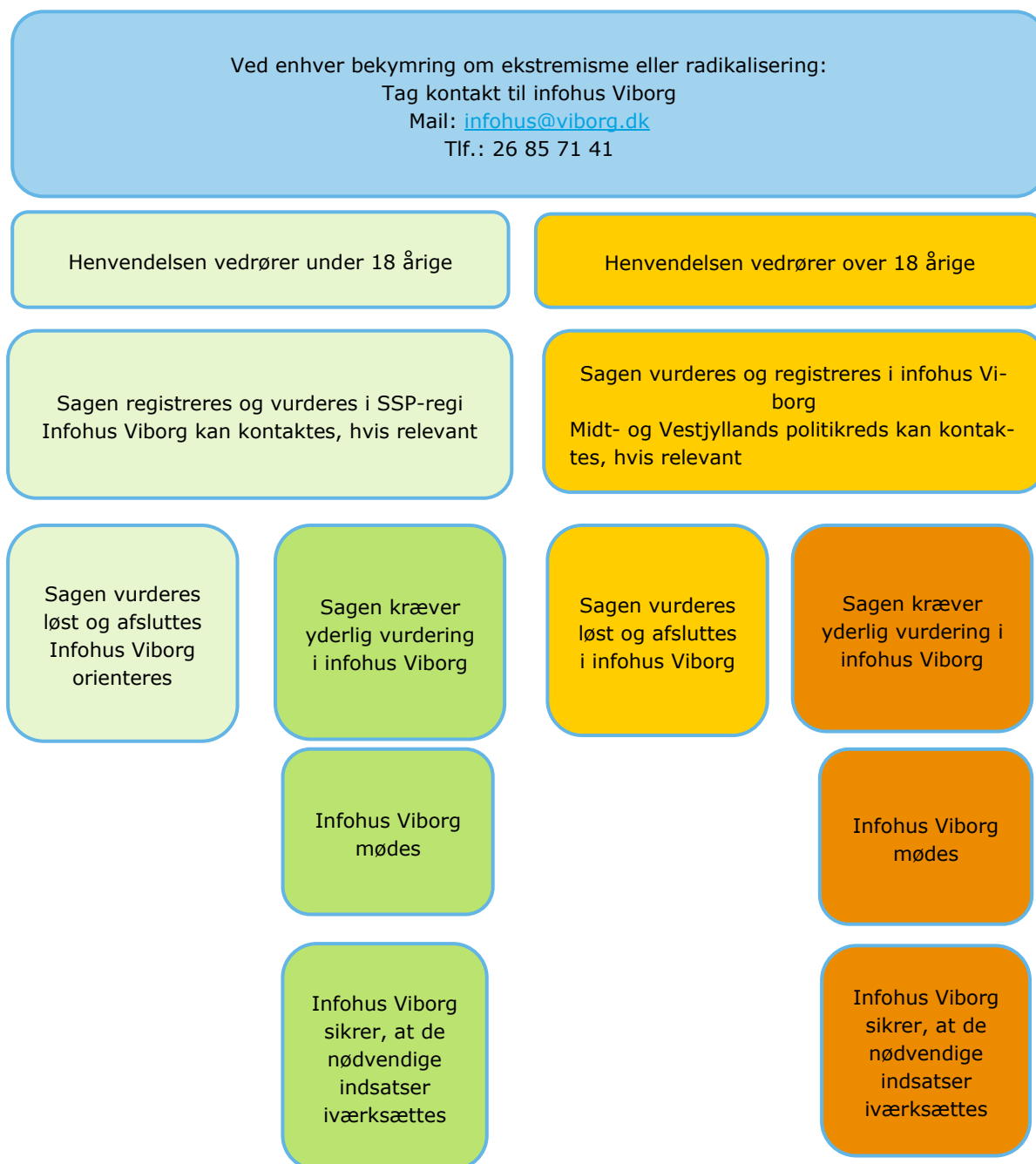
Adfærd	Involveret i bekymrende begivenheder, for eksempel sammenstød eller deltagelse i møder med ekstremistiske budskaber
	Benytter sig af totalitære symboler, for eksempel i sin påklædning, tatoveringer og lignende
	Er involveret i vold, kriminalitet eller anden alvorlig risikoadfærd, som I bliver bekendt med
	Spredt eller deler budskaber, der signalerer radikaliseringsstendens, for eksempel på sociale medier
Holdning	Intolerance over for andre synspunkter, afviser demokratiske principper eller er moraliserende og prøver at påtvinge andre sin overbevisning
	Selvvalgt marginalisering, blandt andet gennem udtryk for konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper
	Argumentation for absolutte løsninger, for eksempel, at en bestemt gruppe skal fjernes eller noget skal bombes
	Legitimering af holdningerne ved at give udtryk for indignation over forhold i samfundet eller i verden
Relationer	Isolerer sig selv og/eller er splittet i forhold til familie og det øvrige netværk
	Skifter personlige netværksgrupper ud med andre og får nye relationer til personer eller grupper, der giver anledning til bekymring, eventuelt personer, som er kendt for kriminalitet eller ekstreme holdninger
	Deltager ikke i fællesskaber og fritidsaktiviteter, de tidligere har deltaget i

Bilag 2

Actioncard ved bekymringer om ekstremisme eller radikalisering

Hvis du er bekymret for, om en borger er radikaliseret eller tiltrukket af ekstremistiske miljøet eller hvis du har brug for råd og vejledning om ekstremisme eller radikalisering skal du kontakte Infohus Viborg.

Infohus Viborg består af fagpersoner, der er uddannet til at håndtere henvendelser om ekstremisme eller radikalisering for både børn- og ungeområdet og voksenområdet.

Underretning

For unge under 18 år gælder de almindelige regler for underretningspligt. Bekymringer om radikalisering er omfattet af den skærpede underretningspligt, hvilket betyder, at der alene ved en mistanke er pligt til at underrette kommunen herom.

Bilag 3

Indsatsskema

Benyttes til at beskrive hvilke aftaler der indgås for den konkrete borger eller gruppe, herunder formål med indsatsen, ansvarlig, andre samarbejdspartnere og hvordan vi følger op på indsatsen.

Indsats	Spørgsmål til indsats	Beskrivelse
	Hvilken type indsats (opbyggende, foregribende, indgribende)?	
	Indhold og målgruppe for indsats	
	Formål med indsats	
	Ansvarlig for indsats	
	Samarbejdspartnere	
	Opfølgning	